

Lesbrief Ontwerpwedstrijd voor leerlingen

Inzendingen moeten binnen zijn op uiterlijk 15 mei 2018.

Tijdens de Dag van de Jonge Jury op 6 juni 2018 wordt de winnaar van de Jonge Jury Ontwerpwedstrijd bekendgemaakt en zijn de mooiste ontwerpen in een expositie te zien. Vraag je docent [kaarten voor de Dag van de Jonge Jury](#) te bestellen en zorg zo dat je erbij bent!

Materialen: Vrij. Verf, potlood, collagetechnieken op computer of met lijm en tijdschriften, en fotografie.

Het ontwerpen van een boekomslag:

Een goed begin is het kiezen van het juiste boek. Er zijn zoveel mooie boeken dat het lastig kan zijn om een keuze te maken... Denk dus goed na welk genre jou het meest aanspreekt, wat voor soort verhalen een beroep doen op je fantasie en welke vertelsels bij jou in het verleden zijn blijven hangen. Zijn dat juist romantische boeken of meer spannende, grappige, fantasierijke of misschien zelfs wel griezelige verhalen? Herinner je je nog het boek dat je moeder je vroeger voorlas? Kan je dat gevoel terughalen? Heb je misschien een favoriete schrijver? Om je op weg te helpen, raadpleeg je de lijst met boeken op www.jongejury.nl/lezen. Hier vind je alle titels die in aanmerking komen voor de Prijs van de Jonge Jury 2018 en daardoor als inspiratie gebruikt mogen worden voor de Jonge Jury Ontwerpwedstrijd. Handig ingedeeld naar genre, moeilijkheidsgraad en schrijver.

LEZEN

De belangrijkste stap heb je nu gezet. Je hebt je boek gevonden en gaat beginnen met lezen! Omdat je hier een nieuw boekomslag bij gaat ontwerpen is het slim om tijdens het lezen ideeën vast op te schrijven of meteen al te tekenen/schetsen. Maak korte kanttekeningen van de belangrijkste gebeurtenissen per hoofdstuk. Zo blijft het verhaal fris in je hoofd nadat je het uit hebt. Houdt de volgende tips bij het lezen van het boek van jouw keuze goed in gedachten. Maak aantekeningen van:

- de hoofdpersonages en hun kenmerken (uiterlijk, voorwerpen, kleding enz);
- de setting: waar en wanneer speelt het verhaal zich af?
- de sfeer: is het verhaal spannend, romantisch, zielig,...
- de belangrijkste gebeurtenis volgens jou
- en de doelgroep waarvoor jij denkt dat het boek geschreven is.

Vervolgens kun je beginnen met het maken van een collage die verbeeldt wat je bevindingen zijn. Dat kan je doen met behulp van een schaar, lijm, een (groot) vel papier en een stapel tijdschriften waar je passende plaatjes – en eventueel stukjes tekst – kan uitknippen, rangschikken en opplakken. Zo'n collage kan je helpen om op de juiste ideeën te komen.

Ben je handig met de computer, dan kun je dit natuurlijk ook digitaal doen.

Hoe begin je?

Belangrijk aan een omslagontwerp is dat het niet alleen een mooi plaatje is, maar het ook weergeeft waar het boek over gaat. En dat het ontwerp, jouw boekcover, precies die mensen aanspreekt (de doelgroep) voor wie het geschreven is. Mensen die van detectives houden zullen bijvoorbeeld niet snel door een omslag worden verleid die paarden of een manegesetting weergeeft. Jouw cover moet aantrekkelijk zijn en zich bij voorkeur enigszins onderscheiden van andere omslagen uit hetzelfde genre. Mijn advies is daarom eerst onderzoek te doen naar wat je wilt 'vertellen'. Dit doe je door zoveel mogelijk te schetsen. Om een voorbeeld te geven, laat ik graag zien hoe mijn omslag van *Hap!* (Leestip van de Jonge Jury in 2016) tot stand is gekomen.

Omslagontwerpvoorbeeld

Hap!

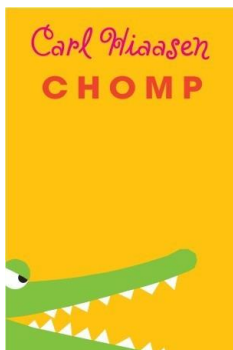
De omschrijving zoals ik hem kreeg:

Hap! van Carl Hiaasen gaat over een jongen wiens vader een soort Freek Vonk is. Zijn vader, Wrangler, is de presentator van een realityshow met dieren. De producer van de show wil per se echte wilde dieren gebruiken, wat gevaarlijke situaties oplevert. Wrangler wordt zelfs een keer door een wilde vleermuis in zijn tong gebeten. Een hilarisch knotsgek boek voor kinderen vanaf 10 jaar, maar ook leuk voor oudere kinderen.

Hap! is een vertaling, dus ik kon de tekst meteen in het Engels lezen. Het Amerikaanse omslag was ook al bekend. Ik ben aan de slag gegaan met de volgende standpunten:

- boek 'ook' voor jongens
- gekheid
- avontuur en dieren/jungle

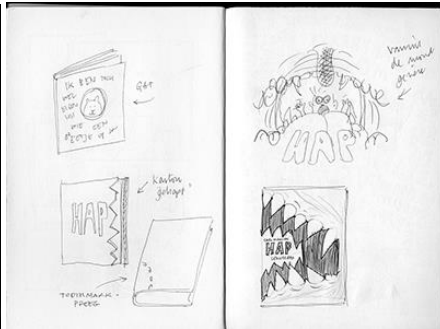
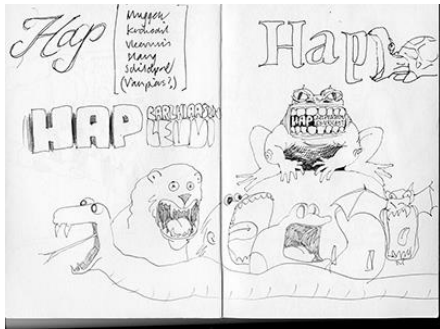
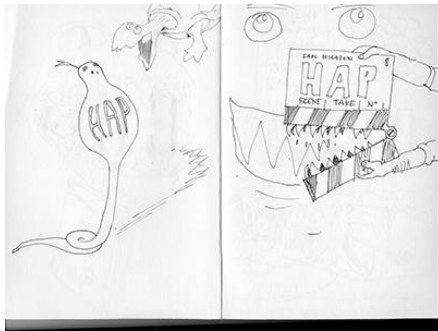
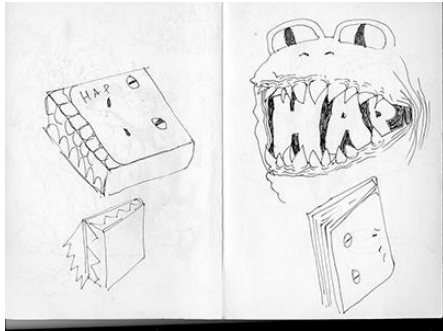
Vooral het incident met de vleermuis vond ik een beeld opleveren dat de 'gekheid' van het boek goed verbeeldt. 'Gebeten worden' in het algemeen eigenlijk...

Het Amerikaanse omslag

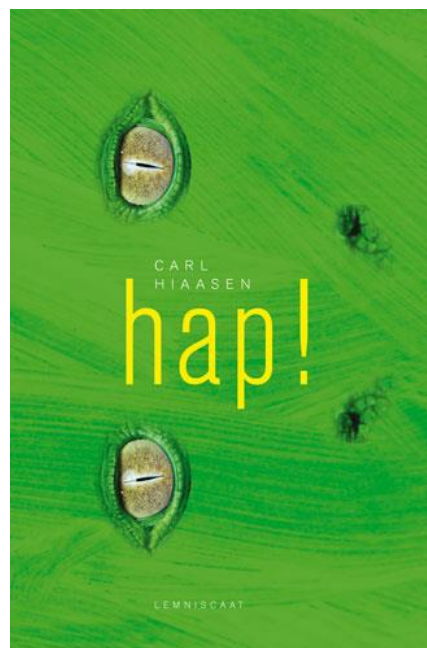
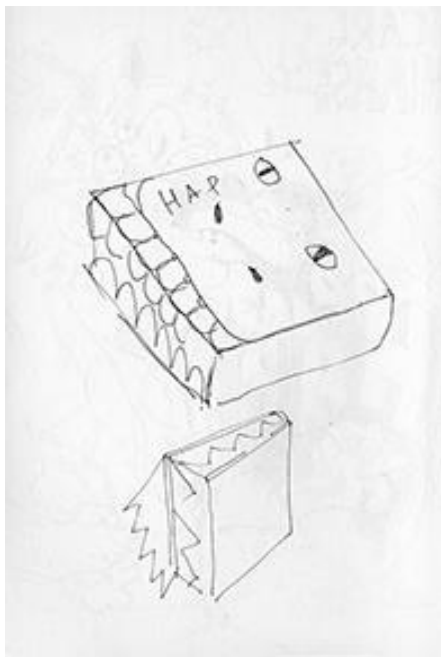
Mijn eerste schetsen:

Het idee om het boek eruit te laten zien alsof het kan happen sprak mij het meest aan. Het zou betekenen dat ook de zijkant, of tenminste een gedeelte ervan, bedrukt zou moeten worden. Het omslag zou dan 'de huid' vormen, en de zijkant het gebit.

Eerste schets van het uiteindelijke idee en de uiteindelijke uitvoering

Zoals je ziet heb ik in eerste instantie alles wat er in mij opkwam op papier gezet. Doe hetzelfde! Probeer in de beginfase zoveel mogelijk aspecten van het verhaal te verbeelden als je maar kan. Dat kan door tekeningen te maken, net als ik deed, maar je kan ook aantekeningen opschrijven of collages in elkaar plakken. Gebruik in dat geval uitgeknipte foto's en letters uit oude tijdschriften.

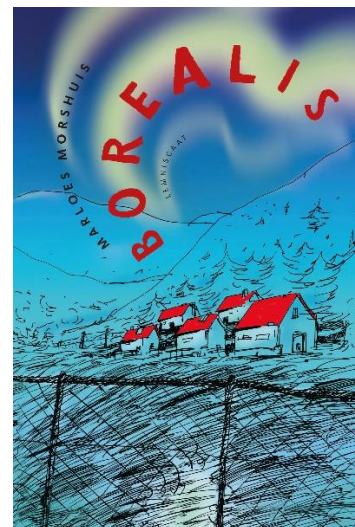
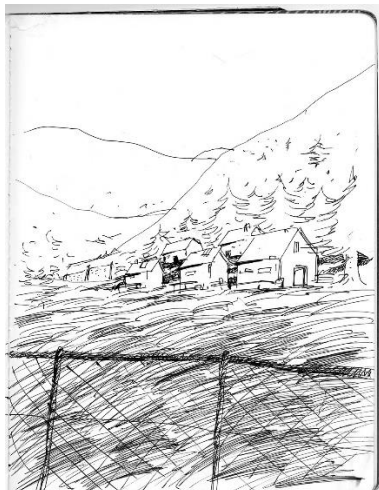
Ga vervolgens aan de hand van je beste idee(en) verder met je omslag. Teken een kader met de maten van het boek en maak verschillende composities. Vergeet hierbij niet om rekening te houden met de tekst die erop komt: in ieder geval titel, schrijver en soms ook de naam van de uitgeverij. Tekst vormt vaak een krachtig onderdeel van het omslag. Een omslag kan trouwens ook uit alleen maar tekst bestaan, of onderdeel zijn van het ontwerp, zoals bij de cover van *Het zakmes* het geval is.

Maak je voor je uiteindelijke omslag een illustratie met de bedoeling er gezette letters op te gebruiken, dan hoef je de tekst er natuurlijk nog niet in te zetten. Het is dan wel belangrijk de ruimte voor de tekst vast uit te sparen. Houdt rekening met de hoeveelheid tekst en vergeet niet dat de naam van de schrijver er ook op moet.

Uitwerking

Voor je begint met het uitwerken van je ontwerp vind ik het belangrijk op een leeg vel papier een kader met de afmetingen van het boek te tekenen. Schets binnen dat kader vervolgens eerst met potlood het ontwerp dat je in gedachten hebt. Begin opnieuw, knip, plak en gum zoveel als nodig is om de verdeling te creëren die jou het meest bevalt. Het mooiste en handigste is als je daarna op een lichtbak of tegen het raam de belangrijkste lijnen overneemt op een leeg vel. Hierop kun je uitstekend jouw 'artwork' uitwerken. Voordeel is dat je altijd de schets achter de hand hebt voor als er een, stel..., glas cola over je werk gaat.

Schets, uitwerking en belettering

Ben je tevreden met het eindresultaat? Presenteer het ontwerp dan zo mooi mogelijk. Het mooist doe je dat in een passe-partout. Daarbij leg je een stuk karton over je tekening met een gat in het midden met de maten van het omslag. Het resultaat is een soort venster waardoor je je ontwerp extra goed ziet. Zelfs de kleur van je passe-partout kan je zo kiezen dat het ontwerp nog beter uitkomt. Experimenteer hiermee!

Vind je het mooier om een 'dummy' te maken, dan mag dat natuurlijk ook. Een dummy is een ontwerp dat om een boek heen geplakt is. Net echt! Doe dit dan wel met een kleurenkopie, en niet met je originele tekening. Want die stuur je natuurlijk in naar:

Jonge Jury
Antwoordnummer 5233
3000 VB Rotterdam

Meedoen aan deze editie van de Jonge Jury Ontwerpwedstrijd kan tot 15 mei 2018.

Heel veel succes! Heb je vragen? Dan kan je terecht op:

www.marcsuvaal.dyndns.org

Op mijn website zijn verschillende voorbeelden te zien van schetsen en variaties van alle boeken die ik in mijn carrière heb voorzien van een cover.

Succes!

Marc
Vormgever bij Uitgeverij Lemniscaat